

Válaszadó vezérelt mintavétel a Budapesti Roma Kutatás 2010 című kutatáshoz

A mintavétel a sajátos célcsoport miatt speciális technikával zajlik, úgynevezett válaszadó vezérelt mintavétellel. A mintavétel lényege, hogy előre nem áll rendelkezésünkre egy címlista, sem véletlen sétás eljárás, csupán néhány kiinduló cím. Az első lekérdezéseknek ezeken a címeken kell megtörténniük. A kérdőív utolsó oldalán a válaszadóktól azt kérjük, hogy adjanak meg további **budapesti 18 éven felüli** roma ismerősöket, akiknél folytatódhat a kutatás. Ezt követően a kapott neveket abc sorrendbe kell rendezni és kiválasztani közülük a kérdőívhez mellékelt kulcs alapján a következő felkeresendő személyt és két pótcímet. Ha több, mint 15 nevet kapunk, akkor az első 15-ből választunk a kulcs segítségével. Ezt követően a kiválasztott következő interjúalany és a két pótcímként kiválasztott személy elérhetőségét (telefonszámát és lehetőség szerint címét) kérdezzük meg. Ezután megkérjük az interjúalanyt, hogy a telefonunkról hívja fel a kiválasztott ismerőst és modja el neki, hogy keresni fogjuk a kutatással kapcsolatban. Ezt követően a következő megkérdezettől nyert listából kiválasztott személlyel folytatjuk a kérdezést, stb.

Az így nyert minta alapján a hagyományos technikákkal (véletlen sétás módszer, címkártyás módszer) készült mintákhoz hasonlóan torzítatlan becslés adható.

Fontos szempontok:

- Csak akkor adható torzítatlan becslés, ha
 - **minden lehetséges kapcsolatot összegyűjtünk minden megkérdezettől** (ezek száma fontos szempont, rögzíteni kell akkor is, ha több mint a kérdőívben szereplő 15 hely)
 - **az összegyűjtött kapcsolatok közül a kulcsot használva választunk** (ellenkező esetben a minta torz lesz)

Mintavétel illusztrációval

1. Megkérdezzük hogy az interjúalany kiket tudna ajánlani a budapesti roma ismerősei közül, akikhez elmehetnénk interjút készíteni. A kapott neveket rögzítjük a kérdőív utolsó oldalán

Ezt a kérdőívet szeretnénk más roma/cigány emberektől is megkérdezni. Kérem, adja meg azoknak a roma/cigány ismerőseinek a nevét, akikhez el tudnék menni az interjút elkészíteni.	
<i>ÍRD BE AZ ÖSSZES NEVET, AZUTÁN SORSZÁMOZD MEG NÉVSOR SZERINT, MAJD VÁLASZD KI A KÓDLAP SEGÍTSÉGÉVEL A KÖVETKEZŐ INTERJÚALANYT ÉS A KÉT PÓTCÍMET!</i>	
<i>Név</i>	<i>Sorszám (Névsor szerint!)</i>
Jónás István	
Balogh sándor	
Jónás Ilona	
Kolompár János	
Kiss Károly	

2. Ha több, mint 15 nevet kapunk, akkor rögzítjük a kapott nevek számát!
3. A kapott neveket ABC szerint sorszámozzuk a második oszlopban:

Ezt a kérdőívet szeretnénk más roma/cigány emberektől is megkérdezni. Kérem, adja meg azoknak a roma/cigány ismerőseinek a nevét, akikhez el tudnék menni az interjút elkészíteni.

ÍRD BE AZ ÖSSZES NEVET, AZUTÁN SORSZÁMOZD MEG NÉVSOR SZERINT, MAJD VÁLASZD KI A KÓDLAP SEGÍTSÉGÉVEL A KÖVETKEZŐ INTERJÚALANYT ÉS A KÉT PÓTCÍMET!

<i>Név</i>	<i>Sorszám (Névsor szerint!)</i>
Jónás István	3
Balogh sándor	1
Jónás Ilona	2
Kolompár János	5
Kiss Károly	4

4. A kérdőívhez tartozó KIVÁLASZTÁSI KULCS segítségével kiválasztjuk a következő interjúalanyt és két pótcímet. Ezt úgy tesszük, hogy megnézzük, a válaszadónk hány nevet adott meg, ennek megfelelő oszlopot megkeressük a Kiválasztási Kulcsban. Ha több, mint 15 nevet kaptunk az elsőként megadott 15 névből választunk a 15 ajánlott személyhez tartozó számhármast szerint!

Ellenőrizd, hogy azonos-e a kérdőív sorszámaival!

Példánkban 5 nevet kaptunk, ezért ezt a számhármast használjuk

Kérdőív sorszám: 001

Kiválasztási kulcs

Ajánlott személyek száma																					
	1			2			3			4			5			6			7		
kulcs	1	0	0	1	2	0	2	1	3	4	2	2	2	5	3	2	3	6	6	2	3

Ajánlott személyek száma																								
	8			9			10			11			12			13			14			15		
kulcs	3	7	2	6	3	8	3	7	4	8	3	7	9	8	3	5	10	9	2	6	11	8	2	6

5. A KIVÁLASZTÁSI KULCSBAN található számhármast **első száma** lesz a következő megkérdezendő személy ABC rend szerinti sorszáma. A számhármast **következő két száma** a két pótcímhez tartozó két személy ABC rend szerinti sorszáma.

Ezt a kérdőívet szeretnénk más roma/cigány emberektől is megkérdezni. Kérem, adja meg azoknak a roma/cigány ismerőseinek a nevét, akikhez el tudnék menni az interjút elkészíteni.

ÍRD BE AZ ÖSSZES NEVET, AZUTÁN SORSZÁMOZD MEG NÉVSOR SZERINT, MAJD VÁLASZD KI A KÓDLAP SEGÍTSÉGÉVEL A KÖVETKEZŐ INTERJÚALANYT ÉS A KÉT PÓTCÍMET!

Név	Sorszám (Névsor szerint!)
Jónás István	3
Balogh sándor	1
Jónás Ilona	2
Kolompár János	5
Kiss Károly	4

Példánk szerint a számhármast következő két száma: 5, 3. Ezért Jónás István és Kolompár János lesz a két pótcím.

Példánk szerint a számhármast első száma 2. ezért Jónás Ilona a következő interjúalanyunk.

6. A kiválasztott következő interjúalany nevét, valamint a pótcímekhez tartozó neveket beírjuk a következő táblázatba.

A KÖVETKEZŐ INTERJÚALANY ÉS A PÓTCÍMEKHEZ TARTOZÓ NEVEKET ÍRD AZ ALÁBBI TÁBLÁZATBA!

Az előre megadott szabály szerint kiválasztottam három ismerőst, akikhez elmegyünk interjút készíteni. Kérem, most adja meg a következő ismerősei mobilszámát, és lehetőség szerint címét is, hogy meg tudjam beszélni vele az interjú időpontját!

Név	Mobilszám	Cím
Jónás Ilona		
Kolompár János		
Jónás István		

Sokat segítene, ha az első ismerőst felhívna a telefonomról és elmondaná neki, hogy keresni fogom az interjúval kapcsolatban! Segítségét nagyon köszönjük!

7. Ezután megkérjük az interjúalanyt, hogy adja meg a kiválasztott személyek mobilszámát és címét. Ezeket rögzítjük a táblázatba.
8. Ezt követően kérjük meg az interjúalanyt, hogy hívja fel a következő interjúalanyok kiválasztott személyt és mondja el neki, hogy a kutatással kapcsolatban keresni fogjuk.
9. Az interjú napján, vagy a következő napon hívjuk fel mi is a következő interjúalanyt és beszéljük meg vele a következő interjú időpontját.
10. Az interjú előtti napon ismét hívjuk fel az interjúalanyunkat és kérdezzük meg, hogy még megfelelő-e az időpont.
11. **NAGYON FONTOS!** A következő interjúalanyunk kérdőívének „Ajánló sorszáma” mezőjébe **az öt ajánló interjúalany kérdőívének sorszáma** kerüljön! Ha ez nem így történik, akkor nem tudjuk a kérdőív adatait felhasználni és sajnos neked sem tudjuk elfogadni.

A kérdőív sorszáma	1	2	3
Kérdező sorszáma	0	0	1
Ajánló sorszáma	1	2	2

A következő interjúalanyunk kérdőíve

A kérdőív sorszáma	1	2	2
Kérdező sorszáma	0	0	1
Ajánló sorszáma	1	2	1

A következő interjúalanyunkat ajánló személy kérdőíve

Budapesti romák – 201

Budapesti romák – 2010

ELTE Társadalomtudományi Kar Társadalmi Konfliktusok Kutatóközpontja
Lehívó: ELTE TÁTK Módszertani Kutatóközpont

12. Az ajánló kérdőívre írjuk fel az első oldalra azoknak a kérdőívsorszámát, akiket az illető ajánlott és interjú is készült velük (nincs ilyen rovat, külön fel kell írni!).

Milyen nehézségek adódhatnak?

Még az interjú helyszínén kiderül, hogy a kijelölt következő interjúalany nem vállalja az interjút: kérjük meg a válaszadónkat, hogy hívja fel az első pótcímhez tartozó embert.

Szál megszakadás: akkor fordulhat elő, ha az ajánlott és kiválasztott személy megtagadja a válaszadást, vagy nem érhető el, illetve egy válaszadó nem ad meg olyan személyt, aki még nem szerepelt a megkérdezettek között. Ezekben az esetekben a szál utolsó ajánlója által ajánlott személyek közül kell kiválasztanod a pótcímek közül az elsőt. Ha ilyen nincs, akkor kérj tőlünk új címet! Ha itt találsz telefonszámot, akkor felhívod az adott személyt, ha csak címet találsz, akkor legalább három alkalommal meg kell kísérteni az interjút. **A kérdőívre minden esetben írd rá, hogy miért nem sikerült az interjú!**

A válaszadónk nem akar mobilszámot, címet megadni a nevekhez: mondjuk el újra, hogy ezekre az adatokra csak azért van szükségünk, hogy tovább folytathassuk a kérdezést. A pótcímekről mondjuk el, hogy csak a biztonság kedvéért kellenek. Mindenképpen hangsúlyozzuk, hogy a kérdőív utolsó oldalát a kérdőívekről leválasztjuk majd és meg semmisítjük. Ha ezzel kapcsolatban kétség merül fel, akkor felhívhatják a megbízó íven található számot. Ha csak mobilszámot vagy csak címet kapunk az elégséges lehet a továbbkérdezéshez.